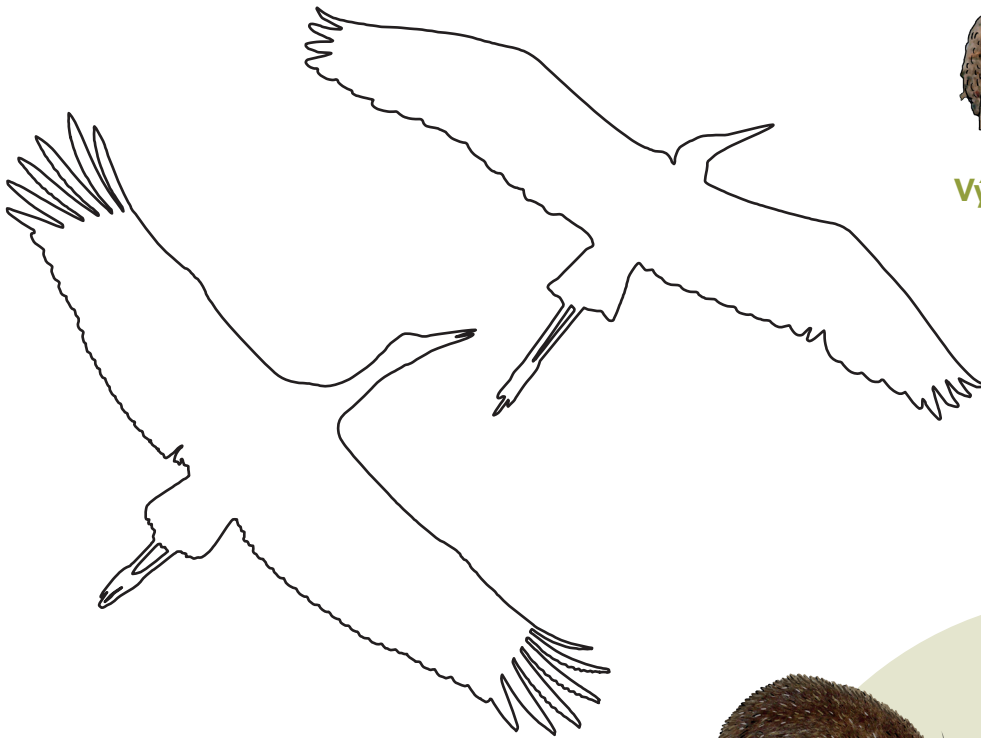

Rok bociana bieleho

Bocian biely (*Ciconia ciconia*) je sťahovavý a verejnosti dobre známy druh. Hniezdi v blízkosti ľudských obydlí – na komínoch, strechách, či stĺpoch, kde využíva hniezdne podložky. Nájde ho aj na vysokých stromoch.

Jeho charakteristické biele sfarbenie s čiernymi letkami, červeným zobákom a nohami ho prezradí už z diaľky. Neprejavuje sa spevom, ako iné vtáky, ale klepotom zobáka. Partneri sa aj pri stretnutí na hniezde zdravia klepotaním, tento jav môžete veľmi dobre pozorovať práve na veľkom hniezdisku v Moravských luhoch. V závislosti od ročného obdobia sa bociany živia žabami, hrabošmi, hmyzom, hadmi, či mláďatami vtákov, ktoré hniezdia na zemi. Nestrávené zvyšky potravy (kosti, srst, perie a pod.) vyvrhujú. Na zemi sa pohybujú chôdzou. V priebehu jedného roka môže bocian biely počas migrácie nalietať až 30 000 km. Vo vzduchu ho od podobnej volavky rozoznáme podľa rovného krku.

ÚLOHA: Ktorá silueta patrí bocianovi a ktorá volavke?

Vývržok bociana

Pierko
bociana

Hmyz

Hraboše

Potrava
bocianov

Vtáčie mláďatá

Hady

Žaby

Klepotajúce bociany

Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

December

Ak sa v prvej oblasti nevyskytuje dostatok potravy, presúvajú sa niekoľko tisíc kilometrov južnejšie.

Január

Bociany trávajú zimu v Afrike, kde nachádzajú dostatok potravy. To je jeden z hlavných dôvodov, prečo vtáky migrujú.

Február

Bociany odlietajú zo svojich zimovísk. Jarná migrácia je rýchlejšia, ako jesenná – trvá iba 6 týždňov. Vtáky ženie pud rozmnožovania a snaha o zachovanie potomstva.

Marec

Najčastejšie prilietajú prvé bociany na hniezdisko, migrácia vrcholí na prelome marca a apríla. Najskôr zvyknú prísť samce, ktoré sa starajú o budovanie a úpravu hniezda. Tí, ktorí priletia skôr, majú veľkú výhodu – môžu si vybrať najlepšie postavené hniezda. Tak ako každý rok, ich návrat ľudia očakávajú a tešia sa z neho. Vytúžená jar prišla.

Október a november

Prvé miesto, kde sa počas zimy vyskytujú, je tzv. sahelská oblasť (južne od Sahary, oblasť Čadu, Sudánu a Etiópie).

Rok bociana bieleho

August

Na konci mesiaca odlietajú bociany do Afriky. Mláďatá lietajú často ako prvé, čo svedčí o ich vrozenom „kompase“.

Staršie jedince načerpávajú silu po výchove mláďat a pridávajú sa neskôr.

Júl

Mláďatá sa pokúšajú o prvé lety. O niekoľko týždňov už budú lietať samostatne.

Jún

Pokračuje výchova mláďat. Celkovo trvá 60 – 75 dní.

Máj

Po približne 33 dňoch sa liahnu prvé mláďatá. Vážia iba 65 gramov. Rodičia ich krmia dážďovkami, pijavicami, či larvami vodného hmyzu.

Bocianie hniezda na Slovensku nájdete na tejto stránke: www.bociany.sk.

Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

Bobor európsky

Bobor európsky (*Castor fiber*) je najväčší hlodavec žijúci na Slovensku a v Rakúsku. Aktívny je hlavne večer a v noci a to aj v zimnom období. Pod vodou vydrží až 20 minút. V minulosti bol pre vzácnu kožušinu a tuk takmer vyhubený. Na územie Slovenska sa dostal z Rakúska a Poľska a v poslednom období sa mu v povodí Moravy darí. Živí sa kôrou drevín hlavne z mäkkého dreva. Patrí medzi veľmi plaché živočíchy a preto ho je ťažké zazrieť. Prítomnosť bobra spoznáme podľa hrádz a nadzemných hradov, ktoré si stavia a tiež podľa typických bobriích ohryzov.

ÚLOHA 1: Pri obhrýzaní stromov sa bobor posadí a opiera sa o chvost. Typické pre neho je, že kmeň obhryzie dookola. Okrem padnutého stromu na tomto mieste nájdete aj zvyšky bobriích ohryzov. Skúste nájsť bobriu hrádzu a bobrie ohryzy.

Bobria hrádza

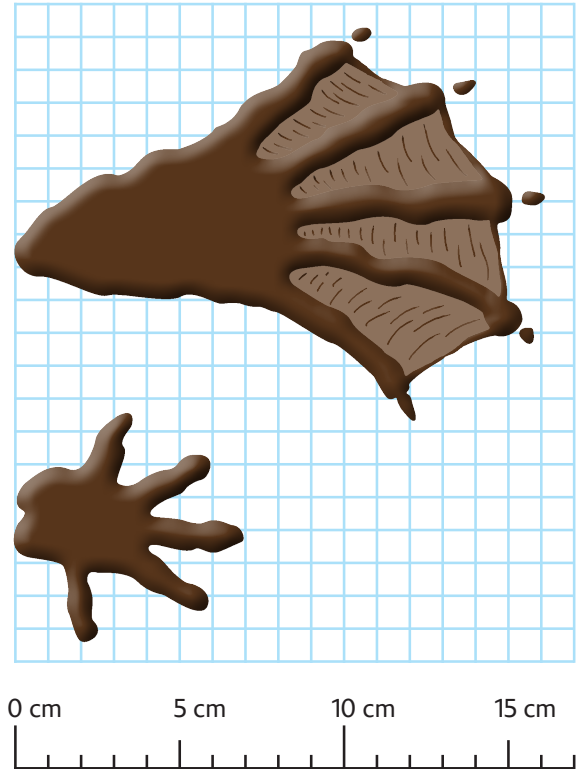
Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

Bobor európsky

ÚLOHA 2: Skúste v okolí nájsť bobriu stopu v blate.
Zadná laba má plávacie blany, ktoré sa v blate odtlačujú.

Lebka bobra

Stopy bobra

Prispôsobenie sa (adaptácia)

Bobor je celoročne prispôsobený na život vo vode. Jeho chvost nemá srst a je sploštený – využíva ho ako kormidlo. Zadné nohy majú plávacie blany a má aj mimoriadne hustú kožušinu. Urobte si perom bodku na chrbát vašej ruky a skúste uhádnuť, koľko chlupov máte na 1 mm²? Kým človek má na takejto ploche asi jeden chlup, bobor ich má približne 250.

Bobří ohryz

Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE

Použite vaše zmysly – SLUCH

V období približne od marca do konca júna sa vtáky začínajú výrazne ohlasovať svojím spevom. Dôvodom je hlavne prilákanie samic, vytvorenie páru a tiež obrana svojho „teritória“ – územia, kde sa vták vyskytuje, hniezdi a zháňa si potravu. Operence sa prejavujú rozmanitými druhmi hlasov, môžete sa ich naučiť pomocou stránky xeno-canto.org.

ÚLOHA 1: Zastavte sa počas svojej vychádzky a na 30 sekúnd zavrite oči. Všimnite si, ako sa zosilňuje váš sluch a aké rozmanité zvuky počujete. Aktivita je výborná na vnímanie lužného prostredia a jeho bohatosti.

ÚLOHA 2: Môžete si aj pustiť z mobilu hlas nejakého, pre túto oblasť bežného vtáčieho druhu (napríklad drozda plavého), možno sa vám podarí prilákať operenca bližšie k sebe. Zbystrené zmysly vám pomôžu vnímať, aká veľká je bohatosť lužného lesa. Prekrikujúce sa vtáctvo dopĺňajú najrozmanitejšie zvuky hmyzu i mnohých ďalších živočíchov.

Zdroj © Richard Watzka / DAPHNE